

Goats, Grapes and Greenbelts: Sustainability and Settling the Land
Source Sheet and Discussion Guide**I. The Omer and Shavuot**

שמות כג:טז.

וְחַג הַקְצִיר בַּכּוֹרֵי מַעֲשֵׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה וְחַג הָאֶסֶף בְּצֵאת הַשָּׁנָה בְּאֶסְפָּךָ אֶת מַעֲשֵׂיךָ מִן הַשָּׂדֶה:

Exodus 23:16, translation from Judaica Press

And the festival of the harvest, the first fruits of your labors, which you will sow in the field, and the festival of the ingathering at the departure of the year, when you gather in [the products of] your labors from the field.

רש"י לשמות כג:טז: וחג הקציר: הוא חג שבועות

Rashi to Exodus 23:16, translation from Judaica Press

And the festival of the harvest: That is the feast of Shavuoth.

רש"י לשמות כג:טז: בכורי מעשיך: שהוא זמן הבאת בכורים, ששתי הלחם הבאים בעצרת היו מתירין לחדש למנחות ולהביא בכורים למקדש, שנאמר (במדבר כז כו) וביום הבכורים וגו':

משנה מסכת מנחות פרק ח משנה א

כל קרבנות הצבור והיחיד באים מן הארץ ומחוצה לארץ מן החדש ומן הישן חוץ מן העומר ושתי הלחם שאינן באים אלא מן החדש ומן הארץ וכולן אינן באים אלא מן המובחר ואיזהו מובחר מכמס ומזוניחה אלפא לסולת שנייה להם חפריים בבקעה כל הארצות היו כשרות אלא מכאן היו מביאים

Mishna Menachot, 8:1, translation by Rafael Fisch¹

All offerings of the congregation or of the individual may be brought from the Land or from outside the Land, from the new or from the old, except the omer and the Two Loaves, which may be brought only from the new and from the Land. And all may come only from the choicest.

Rashi to Exodus 23:16, translation from Judaica Press

The first fruits of your labors: which is the time of the bringing of the first fruits for the two breads, which are brought on Shavuoth [and serve to] permit the new grain [to be used] for meal offerings and [also] to bring the first fruits to the Sanctuary, as it is said: "And on the day of the first fruits, etc." (Num. 28:26).

Deuteronomy 26:5-10

אַרְמִי אֶבֶד אָבִי וַיֵּרֶד מִצְרַיִם וַיִּגְרַשׁ שָׁם בְּמַתִּי מֵעֵץ וַיהִי-יָשָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עֲצוּם וָרֹב: ... וַנִּצְעַק אֶל- ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע ה' אֶת-קוֹלֵנוּ וַיִּרְא אֶת-עַנְיֵנוּ וְאֶת-עֲמַלְנוּ וְאֶת-לַחֲצֵנוּ: וַיּוֹצֵאֵנוּ ה' מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֵרַע נְטוּיָה וּבְמַרְא גָּדֹל וּבְאֹתוֹת וּבְמִפְתֵּי־מַיִם: וַיְבָאֵנוּ אֶל-הַמִּקְדָּשׁ הַזֶּה וַיִּתֵּן-לָנוּ אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבָשׁ: וְעַתָּה הִנֵּה הֵבֵאתִי אֶת-רֵאשִׁית פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר-נָתַתָּה לִי ה' וַהֲנַחְתּוּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ וַהֲשַׁמְחִיתָ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ:

An Armanean tried to destroy my forefather. He descended to Egypt and sojourned there, few in number, and there he became a nation – great, strong and numerous... Then we cried out to HaShem, the G-d of our forefathers, and HaShem heard our voice and saw our affliction, our trevail and our oppression. HaShem took us out of Egypt with a strong hand and with an outstretched arm, with great

awesomeness, and with signs and with wonders. He brought us to this place, and he gave us this Land, a Land flowing with milk and honey. And now behold! I have brought the first fruit of the ground that You have given me, O HaShem! (translation by Artscroll Mesorah)

Discussion:

1. What strikes you about the offerings brought on Shavuot? How are they different from other offerings?
2. What does the Torah mean by “fruit” in this context?
3. What kind of emotion is evoked by the statement which was recited when the first fruits were brought? What can this teach us about our relationship to our land and our food?

II. Goats, Sheep, and Farmers' Fields

Devarim 31:20

...כִּי-אָבִיאֲנֹו אֶל-הָאָדָמָה אֲשֶׁר-נִשְׁבַּעְתִּי לְאֲבוֹתָיו, זֵבֶת חֶלֶב וְדָבֶשׁ, וְאָכַל וְשָׂבַע, וְדָשַׁן

Deuteronomy 31:20

When I bring them to the land which I have sworn to their forefathers [to give them], a land flowing with milk and honey, they will eat and be satisfied, and live on the fat [of the land].

Ketubot 111b

רמי בר יחזקאל איקלע לבני ברק חזנהו להנהו עיזי דקאכלן תותי תאיני וקנטיף דובשא מתאיני וחלבא טייף מנייהו ומיערב בהדי הדדי אמר היינו זבת חלב ודבש

Babylonian Talmud Tractate Ketubot 111b, translation from Soncino

Rami b. Ezekiel once paid a visit to Bene-berak where he saw goats grazing under fig-trees while honey was flowing from the figs, and milk ran from them, and these mingled with each other. 'This is indeed', he remarked, '[a land] flowing with milk and honey'.

תלמוד בבלי מסכת ביצה דף מ עמוד א

תנו רבנן: אלו הן מדבריות ואלו הן בייתות? מדבריות - כל שיוצאות בפסח, ורועות באפר, ונכנסות ברביעה ראשונה. ואלו הן בייתות - כל שיוצאות ורועות חוץ לתחום, ובאות ולנות בתוך התחום. רבי אומר: אלו ואלו בייתות הן, אלא אלו הן מדבריות: כל שיוצאות ורועות באפר, ואין נכנסות לישוב לא בימות החמה ולא בימות הגשמים.

Babylonian Talmud Tractate Beitza 40a, translation from Judaic Classics Library

Our Rabbis taught: The following are pasture animals and the following are household animals. Pasture animals are such as are led out about [the time of] Passover and graze in [more distant] meadows, and who are led in at the time of the first rainfall. The following are household animals: Such as are led out and graze outside the city-border but return and spend the night inside the city-border. Rabbi says: Both of these are household animals; but pasture animals are such as are led out and graze in [more distant] meadows and who do not return to the habitation of men either in summer or in winter.

Bava Batra 36a

הנהו עיזי דאכלו חושלא בנהרדעא אתא מרי חושלא תפסינהו והוה קא טעין טובא

Babylonian Talmud Tractate Bava Batra 36a

Some goats [went into a field] in Nehardea [and] ate some peeled barley [which they found there]. The owner of the barley went and seized them, and made a heavy claim on the owner of the goats.

משנה מסכת בבא קמא פרק ז משנה ז

אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל אבל מגדלין בסוריא ובמדברות שבארץ ישראל

Babylonian Talmud Tractate Bava Kama 79b, translation by Soncino Press

Mishna: It is not right to breed small cattle in the land of Israel. They may however be bred in Syria or in the

deserts of the land of Israel.

רמב"ם על משנה מסכת בבא קמא פרק ז משנה ז
[ז] אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל מפני שפושטין לשדות.

Rambam, explanation to the Mishna, translation by Y. Neril:

It is not right to breed small cattle [goats and sheep] in the land of Israel: because they spread out to the fields.

ר' עובדיה מברטנורא מסכת בבא קמא פרק ז משנה ז
אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל - משום ישוב ארץ ישראל, שמפסידין את הזרעים:

Rav Ovadia Bartenura, commentary to the Mishna, translation by Y. Neril:

It is not right to breed small cattle in the land of Israel: because of settlement of the land of Israel, since they destroy the seeds.

רש"י מסכת בבא קמא דף עט עמוד ב
אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל - משום ישוב א"י שמבעיר את השדות וכל שדות א"י סתמן דישראל.

Rashi, commentary to the Mishna, translation by Y. Neril:

It is not right to breed small cattle in the land of Israel: because of settlement of the land of Israel, since they devour the fields, and in general all fields in the land of Israel belong to Jews.

Discussion:

1. How important were small cattle (sheep and goats) to the food supply and economy of ancient Israel?
2. Why was breeding "small cattle" prohibited? What can we learn from the different commentaries on the reason?
3. In the context of Israel as a "land flowing with milk and honey," do you think that this prohibition is surprising?

III. Grapevines and Olive Trees

משנה מסכת תמיד פרק ב משנה ג

החלו מעלין בגיזרין לסדר אש המערכה וכי כל העצים כשרים למערכה הין כל העצים כשרין למערכה חוץ משל זית ושל גפן אבל באלו רגילין במרביות של תאנה ושל אגוז ושל עץ שמן:

Mishna Tamid, 2:3, translation from Judaic Classics Library:

They [the priests] then began to take up the logs to lay the fire. Were all kinds of wood suitable for the fire? All kinds of wood were suitable for the fire except vine and olive wood. What they mostly used, however, were boughs of fig trees and of nut trees and of oil trees.

תלמוד בבלי מסכת תמיד דף כט עמוד ב

חוץ משל זית ומשל גפן [וכו']. הני מ"ט? רב פפא אמר: משום דקטרי, רב אחא בר יעקב אמר: משום ישוב דארץ ישראל... רבי אליעזר מוסיף: אף של מייש, ושל אלון, ושל דקל, ושל חרוב, ושל שקמה. בשלמא למאן דאמר משום דקטרי בהא קמיפלגי: דמר סבר אף על גב דלא קטרי מגואי כיון דקטרי מבראי - לא מייתנין, ומר סבר כיון דלא קטרי מגואי אע"ג דמבראי קטרי - מייתנין. אלא למאן דאמר משום ישוב דארץ ישראל, דקל מי לית ביה משום ישוב דארץ ישראל? אמר לך: וליטעמך, תאנה לית בה משום ישוב דארץ ישראל? אלא מאי אית לך למימר - בתאנה דלא עבידא פירא, דקל נמי - בדלא עביד פירא. ומי איכא תאנה דלא עבדא פירא? אין, כדרחבה .

Talmud, Tamid 29b, translation adapted from Judaic Classics Library translation.

Aside from of olive tree and grapevine [quote of the Mishna]. Why were these excepted? — Rav Papa said: Because they have knots. Rav Aha bar Ya'akov said: Because of the settlement of the Land of Israel... Rabbi Eleazar adds [as not suitable]: also wood from the matish² and the oak and the date tree and the carob and sycamore. ... But to the one who says, 'it is because of the settlement of the Land of Israel,' we can object, does not the date tree contribute to the amenities of the Land of Israel? — He can reply to you: By the same reasoning does not the fig tree contribute to the amenities of the Land of Israel? But what do you answer to

2 An unknown kind of hardwood tree.

this? That we speak of a fig tree which does not produce fruit. Similarly we speak of a date tree which does not produce fruit. But are there fig trees which do not produce fruit? Yes, as stated by Rahabah...

מפרש מסכת תמיד דף כט עמוד ב

רב אחא בר יעקב אמר משום ישוב ארץ ישראל - ודאי טעמא קאמר דמשום קשרים הם פסולים אלא אפ"ל בלא טעם קשרים בשביל דבר אחר היו מניחין ואיזהו משום ישוב ארץ ישראל שאם ישרפו הזיתים והגפנים לא ימצאו יין לשתות ושמן לסוך ותחרב ארץ ישראל...

Mefarsh, an unidentified Rishon (writing between 1000 and 1400 C.E.) which appears in place of Rashi, to Tractate Tamid, 29b, translation by Yonatan Neril

Certainly the reason is as is stated because of knots [these woods] are invalid, but even without the reason of knots, for a different reason they would desist [from using them.] What is it? Because of 'the settlement of the land of Israel.' Since if they would burn the olive trees and grapevines, there would not be found wine to drink or oil to anoint with, and the land of Israel would be destroyed...

רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ז הלכה ג

כל העצים החדשים כשרים למערכה, ולא היו מביאין משל זית ולא משל גפן משום ישוב ארץ ישראל

Rambam, Hilchot Isurei Mizbe'ach, 7:3

All new wood is fit for the arranged pile [of wood on the altar in the Temple] and they would not bring from olive trees or grapevines because of settlement of the land of Israel.

Discussion:

1. According to these texts, why were certain trees prohibited from the sacrifices?
2. How does this teaching relate to other ways that the Torah balances our resource use?

IV. Greenbelts, Fields, and Cities

Bamidbar 35:2-3

ב צו, אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְנָתַנּוּ לְלִוִּים מִנְחַלַּת אֲחֵזְתָּם, עָרִים לְשִׁבְתָּ; וּמִגְרָשׁ, לְעָרִים סְבִיבֹתֵיהֶם, תִּתְּנֶנּוּ, לְלִוִּים. ג וְהָיוּ הָעָרִים לָהֶם, לְשִׁבְתָּ; וּמִגְרָשֵׁיהֶם, יִהְיוּ לְבִקְמָתָם וְלִרְכֻשָׁם, וְלִכְלֹל, חֵזְתָּם.

Numbers 35:2-3

Command the children of Israel that they shall give to the Levites from their hereditary possession cities in which to dwell, and you shall give the the Levites open spaces around the cities.

These cities shall be theirs for dwelling, and their open spaces shall be for their cattle, their property, and for all their needs.

Arachin 33b

אין עושין שדה מגרש ולא מגרש שדה ולא מגרש עיר ולא עיר מגרש

Talmud Tractate Arachin 33b, translation adapted from Judaic Classics Library translation.

One may not turn a field into a greenbelt, nor a greenbelt into a field, nor a greenbelt into a city, nor a city into a greenbelt.

Rambam, Zeraim, Hilchos Shmittah V'Yovel 13:5

וכן בשאר ערי ישראל--אין עושין שדה מגרש, ולא מגרש שדה, ולא מגרש עיר, ולא עיר מגרש

Rambam Mishne Torah Laws of Smitta and Yovel 13:5, translation by Gideon Aronovich

And so with the rest of Israel's cities – we do not make a cultivated field into an open space nor an open space into a cultivated field, nor an open space into a city nor a city into open space.

*See also <http://canfeinesharim.org/community/shevat.php?page=11533> for additional insights on migrash in Torah thought.

Discussion:

1. How does this ruling protect farmland and agriculture?
2. How is this more sustainable than common practices today?

V. Farmland of a Captive Farmer

תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף לח עמוד ב-- לט עמוד א

אתמר, שבוי שנשבה. רב אמר: אין מורידין קרוב לנכסיו, שמואל אמר: מורידין קרוב לנכסיו. בששמעו בו שמת - כולי עלמא לא פליגי דמורידין, כי פליגי - בשלא שמעו בו שמת. רב אמר: אין מורידין, דלמא מפסיד להו. ושמואל אמר: מורידין, כיון דאמר מר שיימינן להו כאריס - לא מפסיד להו. ...תקינן ליה רבנן, כי היכי דלא לפסדינהו.

Babylonian Talmud, Bava Metzia 38b-39a, translation adapted from Judaic Classics Library translation.

It has been stated: If a man is taken captive, Rab said: His next of kin is not authorised to enter upon his estate [i.e. to plant and farm his land]; Samuel said: His next of kin is authorised to enter into his estate. Now, if it was heard that he was dead, all agree that he is authorised to enter. They differ where it was not heard that he had died: Rab said: We do not authorise him to enter, lest he cause them [the fields] to deteriorate; but Samuel said: We authorise him to take possession, for since a Master said, 'We value it for them as for an aris' [a tenant farmer], he will not permit deterioration.

...the Rabbis enacted a measure on his behalf [of the captive], so that he [the tenant] might not cause them [the abandoned land of the estate] to deteriorate.

רש"י מסכת בבא מציעא דף לח עמוד ב
מפסיד להו - ולא יזבל הקרעות, ויזרעם תמיד ויכהישם.

Rashi to Bava Metzia 38b:

'[lest] he cause them [the estates] to deteriorate': and he will not fertilize the land with manure and he will plant incessantly and cause the land to deteriorate.

רש"י מסכת בבא מציעא דף לט עמוד א

כי היכי דלא ניפסדינהו - שלא יקלקל הקרקעות לזרען תמיד, ולא יעבוד ולא יעדור כרמים.

Rashi to Bava Metzia 39a [the following page of Talmud, commenting on the Rabbinic decree]: 'the Rabbis enacted a measure on his behalf [of the captive], so that he [the tenant] might not cause them [the abandoned estates] to deteriorate'—so that he will not degrade the land by planting it incessantly, and not tend it and hoe the vineyards [to aerate them].

בראשית פרק ב פסוק טו

וַיִּקַּח יְקֹוֹק אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיְנַחֵהוּ בְּגֵן עֵדֶן לְעִבְדָּהּ וּלְשָׁמְרָהּ:

Genesis 2:15

Now the Lord God took the man, and He placed him in the Garden of Eden to work it and to guard it.

Discussion:

1. Why was the next of kin given a share in the farm?
2. Can you think of examples where we have something for only a short time and thus lose the incentive to protect it?
3. Can you think of any modern circumstances which could be addressed in a similar way?
4. What can all of these different teachings help us understand about rabbinic perspectives on settling and sustaining the land?

Canfei Nesharim expresses its gratitude to Yonatan Neril who prepared this source sheet.